

Horažďovice

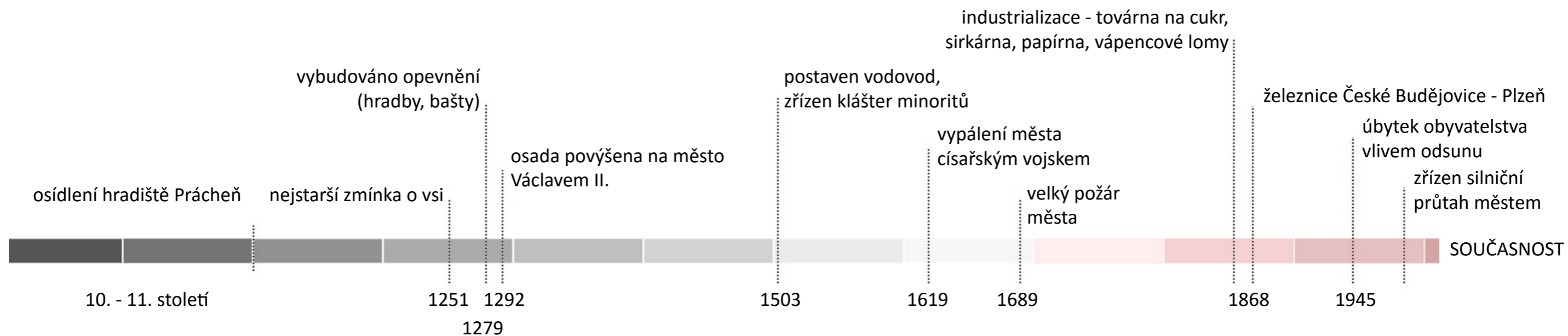
historie Horažďovic a koncept řešení prostoru před zámkem

U6 Tendence 2016

Silvie Krčilová, David Buroň, David Poloch, Jan Matoušek, Václav Fál

Horažďovice

vývoj města v čase

U6 Tendence 2016

Silvie Krčilová, David Buroň, David Poloch, Jan Matoušek, Václav Fál

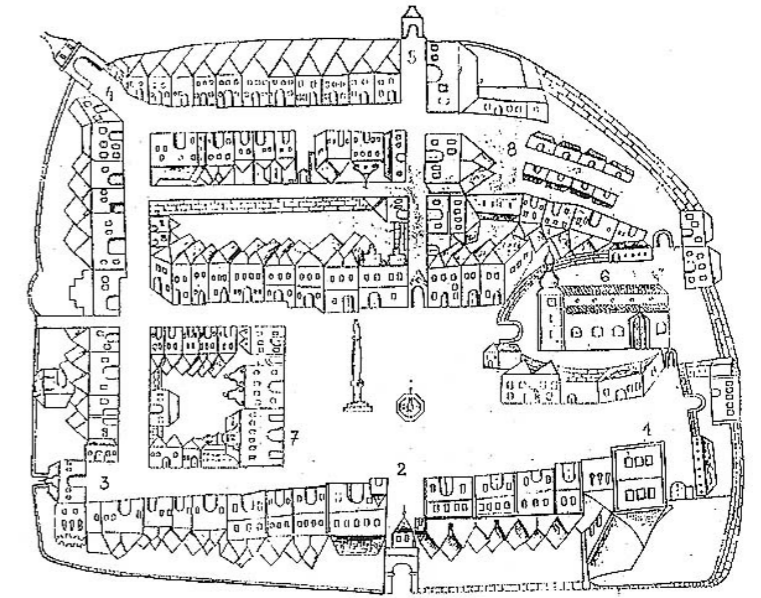
Historie města Horažďovice vývoj města v obrazech a fotografiích

Zlatá stezka (solná, Pasovská)

Horažďovice na rytině z roku 1602

Vyobrazení města v 18. století

Pohled na zámek v roce 1922

Horažďovice v roce 1964

Letecký pohled z roku 2015

U6 Tendence 2016

Silvie Krčilová, David Buroň, David Poloch, Jan Matoušek, Václav Fál

Historie města Horažďovice

vývoj urbanistické struktury města

Do 1. poloviny 19. století (stav k roku 1837)

První zmínky o Horažďovicích, trhové vsi na břehu řeky Otavy a při Zlaté stezce z Prahy do Pasova, se datují do poloviny 13. století. Dle průzkumů se předpokládá, že ves byla opevněna příkopem a hradbami již před rokem 1260 rodem Bavorů ze Strakonice. U tak malého města se v Čechách jedná spíše o unikát.

Vývoj v následujících stoletích nebyl z pohledu urbanistického příliš dynamický, město se vyvíjelo zejména uvnitř hradebního okruhu. V 15. století, v době pohusitské, byly před branami vybudovány barbakány - předsunuté obrané věže. Na přelomu 15. a 16. století byl za hradbami vybudován klášter. 16. století znamenalo pro město nebývalý rozmach. Měšťané získávali nová práva. Kolem náměstí a v jeho okolí se stavěly měšťanské domy. Na náměstí byla vybudována kašna, do níž se přiváděla voda vodovodem z Práchně.

V pozdější době se zástavba rozrůstala i vně hradeb podél obchodní cesty, při které vzniklo Josefské náměstí s morovým sloupem. V chráněném městě uvnitř hradeb zatím dochází k přestavbě zámku a k vybudování nové radnice. Díky poloze na dolním toku Otavy vzniklo v Horažďovicích postupně několik mlýnů.

U6 Tendence 2016

Silvie Krčilová, David Buroň, David Poloch, Jan Matoušek, Václav Fál

Historie města Horažďovice

vývoj urbanistické struktury města

Do poloviny 20. století (stav k roku 1951)

Od poloviny 19. století dochází k bourání hradeb, barbakánů a zasypávání příkopů v severní části Horažďovic. Zbourána je i nová (třetí) městská brána na východě historického jádra města. Na místě hradeb je doplněna zástavba.

V druhé polovině 19. století dochází k rozvoji průmyslu, obchodu a řemesel, což především ovlivnila výstavba železnice České Budějovice – Plzeň a Horažďovice – Sušice – Klatovy. Město si stále drží svou poměrně kompaktní urbanistickou formu, rozrůstá se pouze v okolí nádraží, kde vzniká několik výrobních podniků, a v Zářechí.

V 1. polovině 20. století zažívá město stagnaci. Továrnímu průmyslu se v Horažďovicích příliš nedařilo. Chudá surovinová základna převážně zemědělského kraje nepřitahovala podnikatele ani jejich kapitál. Ukazuje se, že odmítavý postoj k železniční dopravě dřívějšího vedení města byl chybný. Dochází také ke stěhování části obyvatel do průmyslových měst v okolí - Strakonice a Sušice.

U6 Tendence 2016

Silvie Krčilová, David Buroň, David Poloch, Jan Matoušek, Václav Fál

Historie města Horažďovice

vývoj urbanistické struktury města

Od poloviny 20. století do současnosti

V období socialismu se město rozrůstá ve východní části města při příjezdu od Strakonic, kde vznikají výrobní a zemědělské podniky. Na radiálách ze směru od centra vzniká různorodá rezidenční zástavba. Bytové i rodinné domy, občanská vybavenost. Nárůst dopravy ze Strakonic do Klatov zapříčiňuje v roce 1984 vybudování silničního průtahu, který také iniciuje změny navazujících veřejných prostranství. Zbouráno bylo několik budov, prostory ztratily svou kvalitu.

Porevoluční doba přináší další rozšiřování rezidenční zástavby při okrajích města. Uliční síť je často chaotická a nepropojená. Průtah musí zajišťovat i vnitřní dopravu obyvatel města. Historické centrum doznává obnovy, avšak problémy, které způsobuje silniční průtah, se ani po letech nepodařilo vyřešit a stále tak tvoří bariéru mezi jádrem a dnes už větší částí města. Nový územní plán tuto skutečnost dle našeho názoru příliš nereflektuje.

U6 Tendence 2016

Silvie Krčilová, David Buroň, David Poloch, Jan Matoušek, Václav Fál

Historie města Horažďovice

proměny v čase - Mírové náměstí

Hlavní městské náměstí se svým tvarem sbíhá k zámku a gotickému kostelu Svatého Petra a Pavla, který prostoru vévodí již od 13. století. Východní straně pak dominuje morový sloup z 18. století. V posledním století se základní forma náměstí výrazně nezměnila. V současnosti však probíhá obnova náměstí podle návrhu, který jasně definuje klidovou a společenskou část tohoto ústředního městského prostoru.

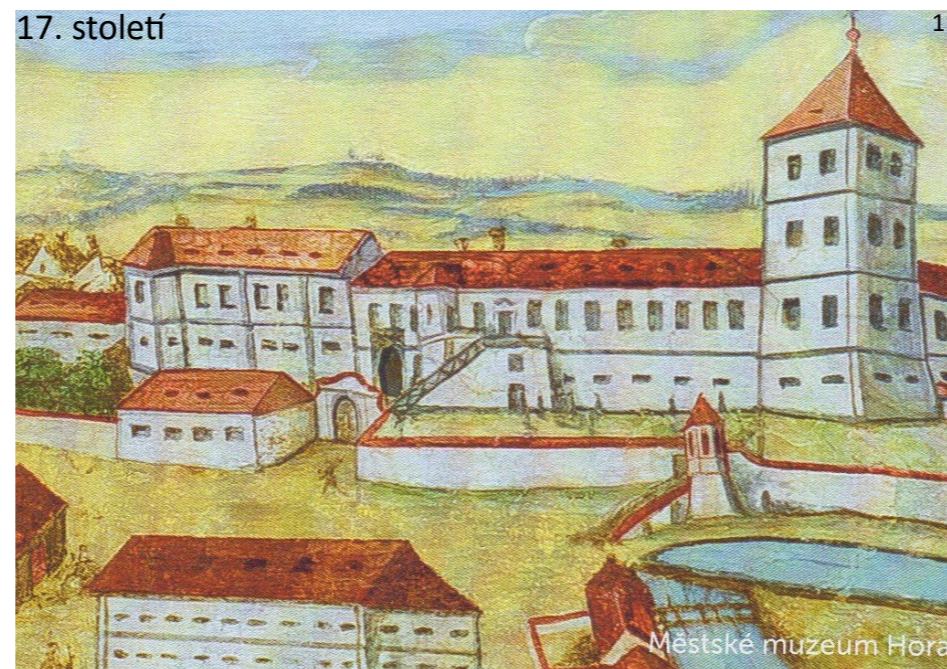
U6 Tendence 2016

Silvie Krčilová, David Buroň, David Poloch, Jan Matoušek, Václav Fál

Historie města Horažďovice

proměny v čase - zámek

Původní hrad vznikl pravděpodobně spolu s budováním opevnění města ve 13. století. Postupně byla dostavována čtyři křídla. Koncem 15. století byl hrad přestavěn na zámek s renesanční podobou a ztratil svou fortifikační funkci. V 17. století zámek získal raně barokní kapli. V současnosti se ve vnitřních prostorech nachází knihovna, městská galerie a muzeum.

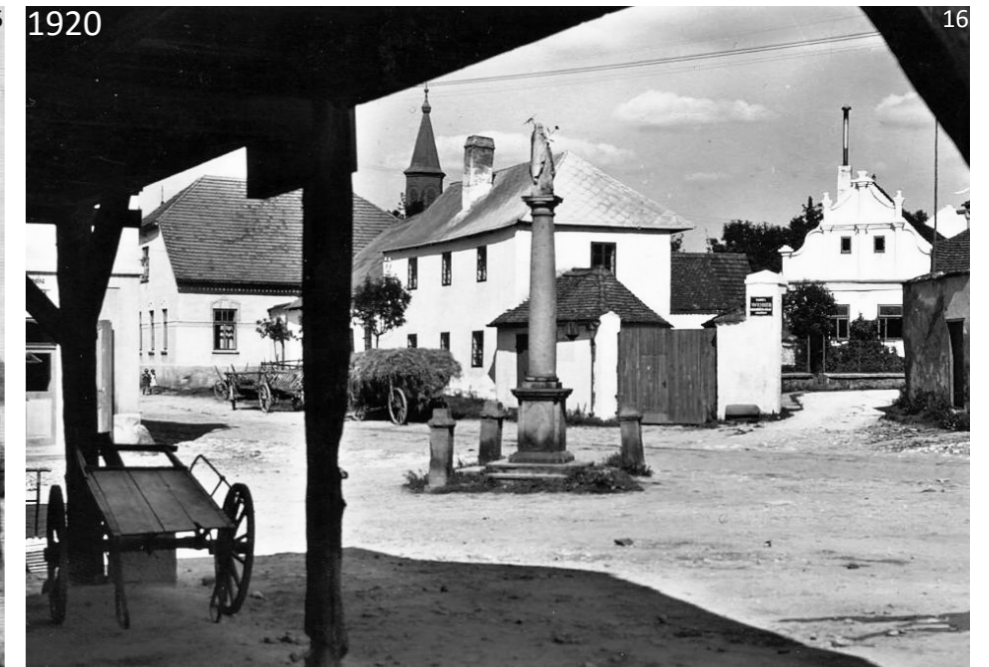
U6 Tendence 2016

Silvie Krčilová, David Buroň, David Poloch, Jan Matoušek, Václav Fál

Historie města Horažďovice

proměny v čase - prostor před kinem Otava / bývalé Josefské náměstí

Josefské náměstí bylo nejdůležitějším křížením před hradbami města. Obchodní stezka a pražská brána v blízkosti, zde vytvářely čilý ruch. Ve středu náměstí se nacházel morový sloup, který však musel v době socialismu ustoupit silničnímu průtahu městem. Stejně tak zástavba radiálně sbíhající se ke středu náměstí ustoupila budově kina Otava. Dnes prostoru vévodí zejména zbytkové plochy zeleně a zpevněných povrchů.

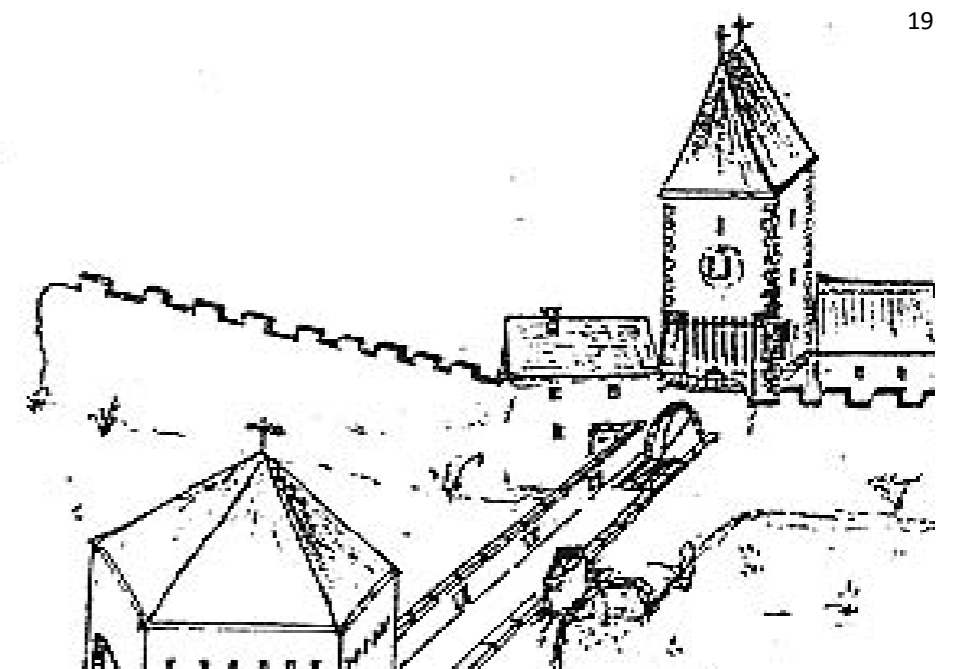
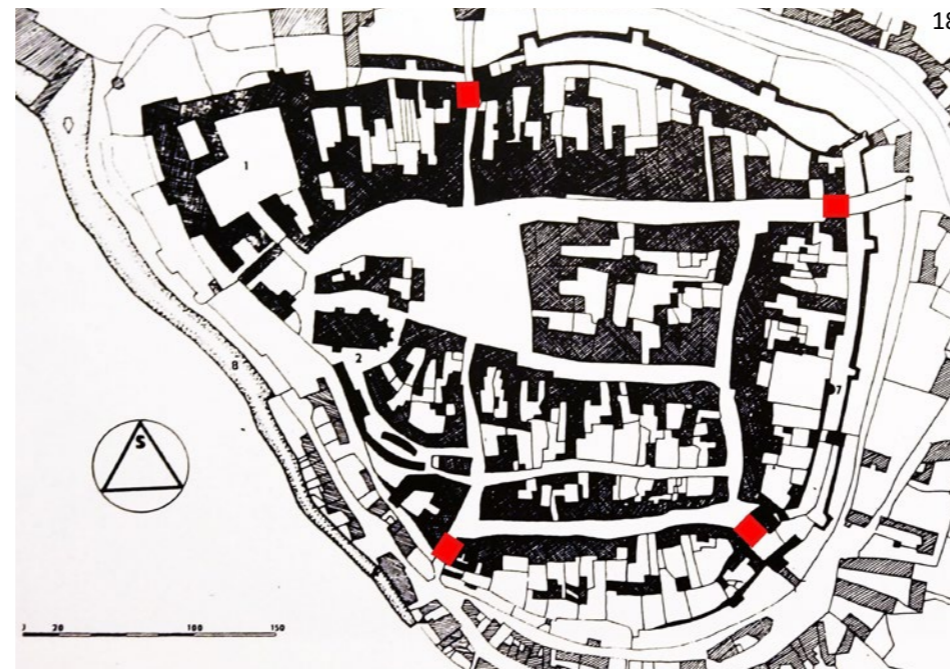
U6 Tendence 2016

Silvie Krčilová, David Buroň, David Poloch, Jan Matoušek, Václav Fál

Historie města Horažďovice

proměny v čase - opevnění města

Fortifikační systém města vznikl ve 13. století a zahrnoval kromě čtyř bran i hrad v severozápadní části opevnění. Pro město byla obrana stěžejní, zejména díky blízkosti důležité obchodní stezky. V 19. století došlo k odstranění hradeb v severní části a následnému otevření města průmyslu a obchodu. Do dnešních dní se dochovaly tři brány a hradební zdi v jižní části historického centra.

U6 Tendence 2016

Silvie Krčilová, David Buroň, David Poloch, Jan Matoušek, Václav Fál

Historie Horažďovice

proměny v čase - kostel Nanebevzetí Panny Marie

Zřejmě na místě původního špitálu byl na přelomu 15. a 16. století vybudován františkánský klášter. Po zániku byl obnoven již jako minoritský v období po Bílé hoře. Od roku 1853 patří areál řádu školských sester, které zahájily jeho úpravy. Tou nejvýraznější je výstavba nové západní věže kostela z roku 1935. V současnosti se v areálu nachází klášterní škola a střední odborná škola.

U6 Tendence 2016

Silvie Krčilová, David Buroň, David Poloch, Jan Matoušek, Václav Fál

Historie města Horažďovice

proměny v čase - řeka Otava a mosty

Řeka Otava přinášela do města nové podněty, zaměstnávala obyvatele a neustále formovala tvář Horažďovic. Od stříbra, přes perlorodky, sušení prádla na březích, až k ocelovému železničnímu mostu. V současnosti se poklidná hladina rozvlí zejména v létě díky vodákům, avšak spojení se samotným městem není příliš dobré. Řeka je pro Horažďovice zdroj a zároveň důležitá cesta.

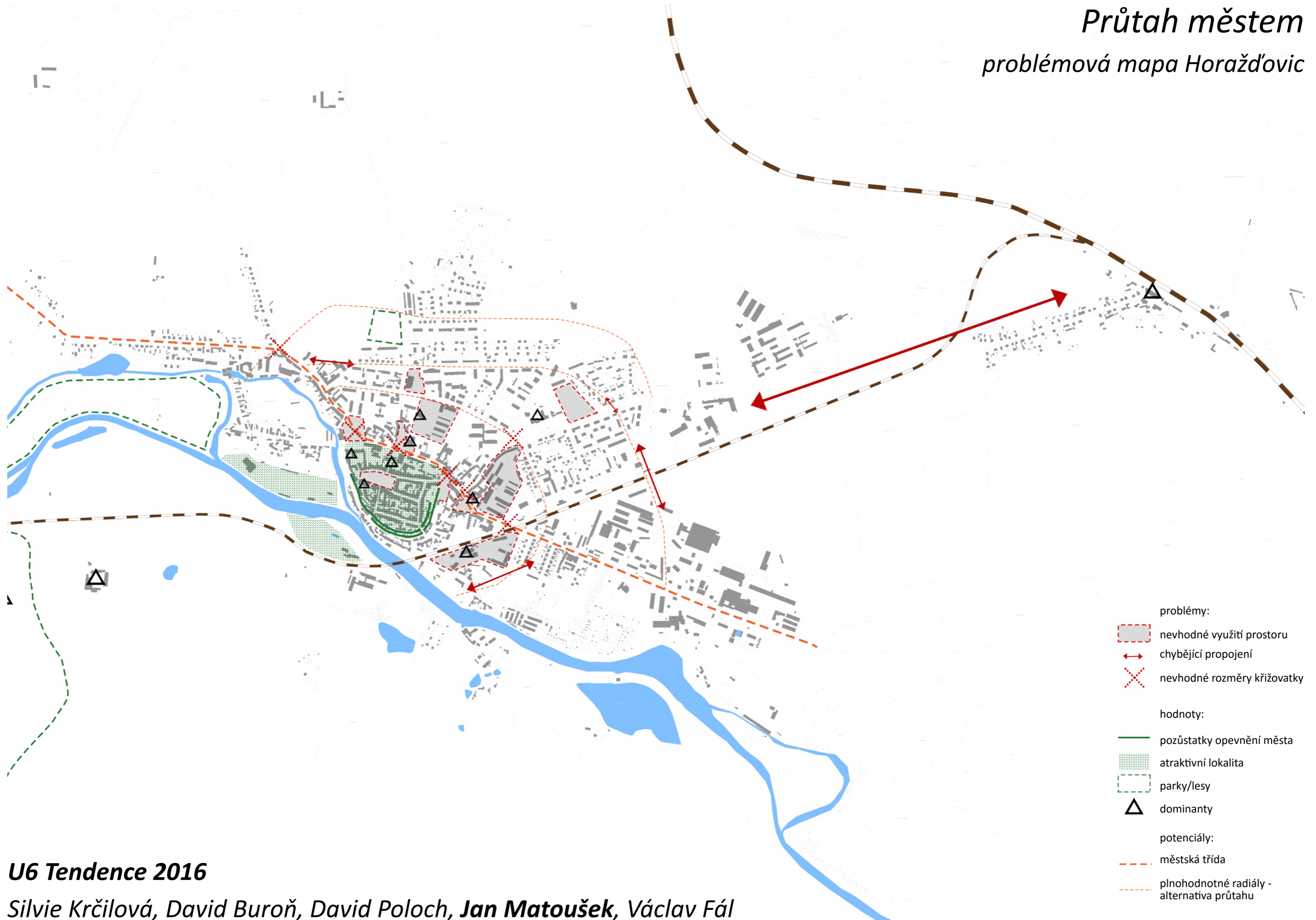

U6 Tendence 2016

Silvie Krčilová, David Buroň, David Poloch, Jan Matoušek, Václav Fál

Průtah městem

problémová mapa Horažďovic

- problémy:
- nevhodné využití prostoru
 - chybějící propojení
 - nevhodné rozměry křižovatky
- hodnoty:
- pozůstatky opevnění města
 - atraktivní lokalita
 - parky/lesy
 - dominanty
- potenciály:
- městská třída
 - plnohodnotné radiály - alternativa průtahu

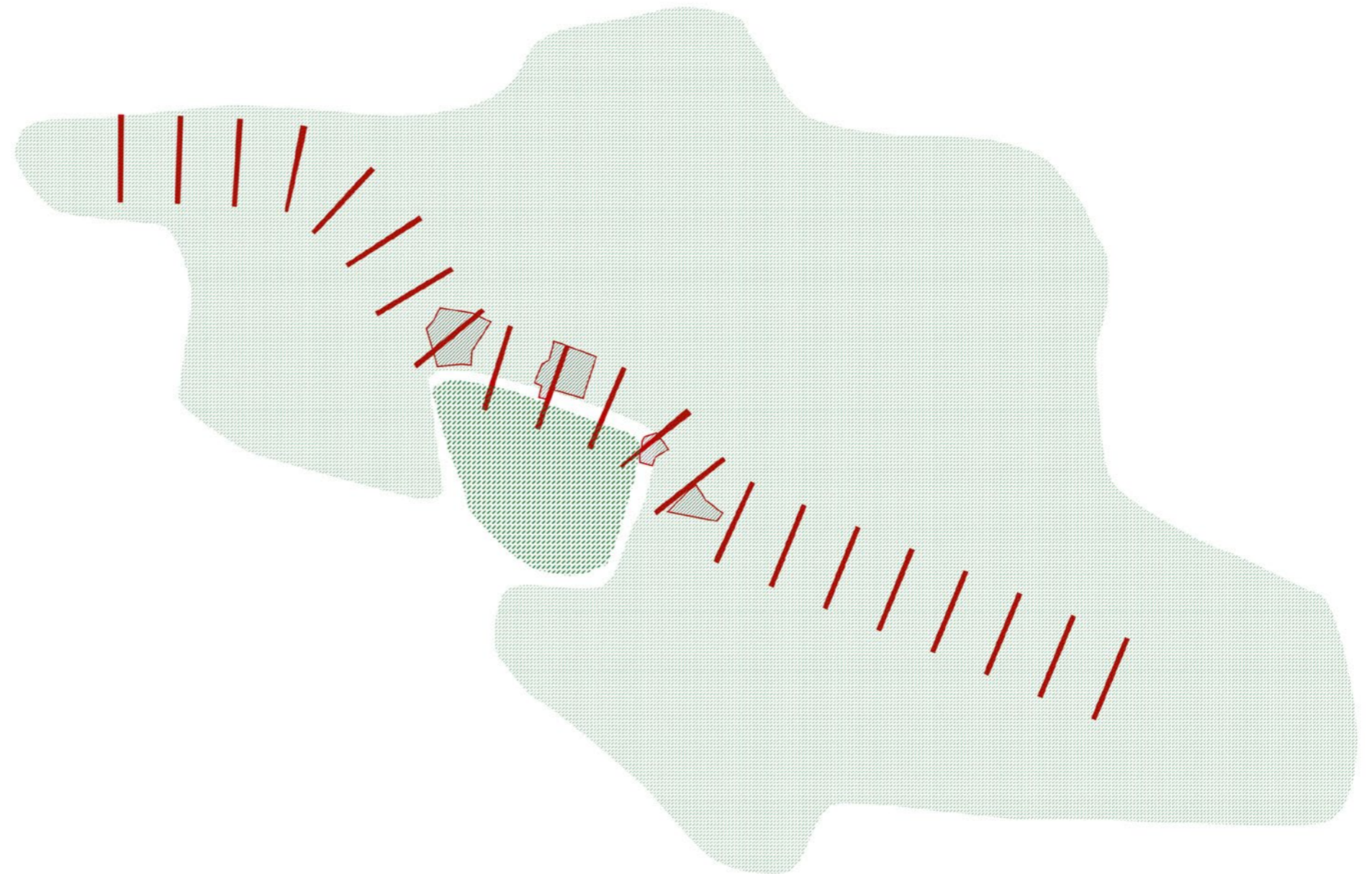
U6 Tendence 2016

Silvie Krčilová, David Buroň, David Poloch, **Jan Matoušek**, Václav Fál

Průtah městem

princip žádoucího vývoje prostorů kolem průtahu

Historické centrum Horažďovic odděluje od rostlého zbytku města průtah. Přitom rozdíly v kvalitě bydlení na obou stranách průtahu jsou minimální. Průtah městem nejvíce ovlivňují radiální komunikace, které přivádí všechnu dopravu na průtah. Neexistuje alternativní řešení pro vnitroměstský přesun. Ulice v rámci města nejsou zokruhované, často končí slepé. Průtah se může stát městskou třídou, hlavní tepnou města, kde se odehrává hlavní pohyb a interakce lidí. K tomu je potřeba napojit již existující okružní ulice na průtah a umožnit lidem pohybovat se po městě vícesměrně. K humanizaci průtahu je potřeba vyřešit klíčová místa, které řešily jednotlivé skupiny, především zkoordinovat velikosti dopravních křižovatek s pobytovým veřejným prostorem.

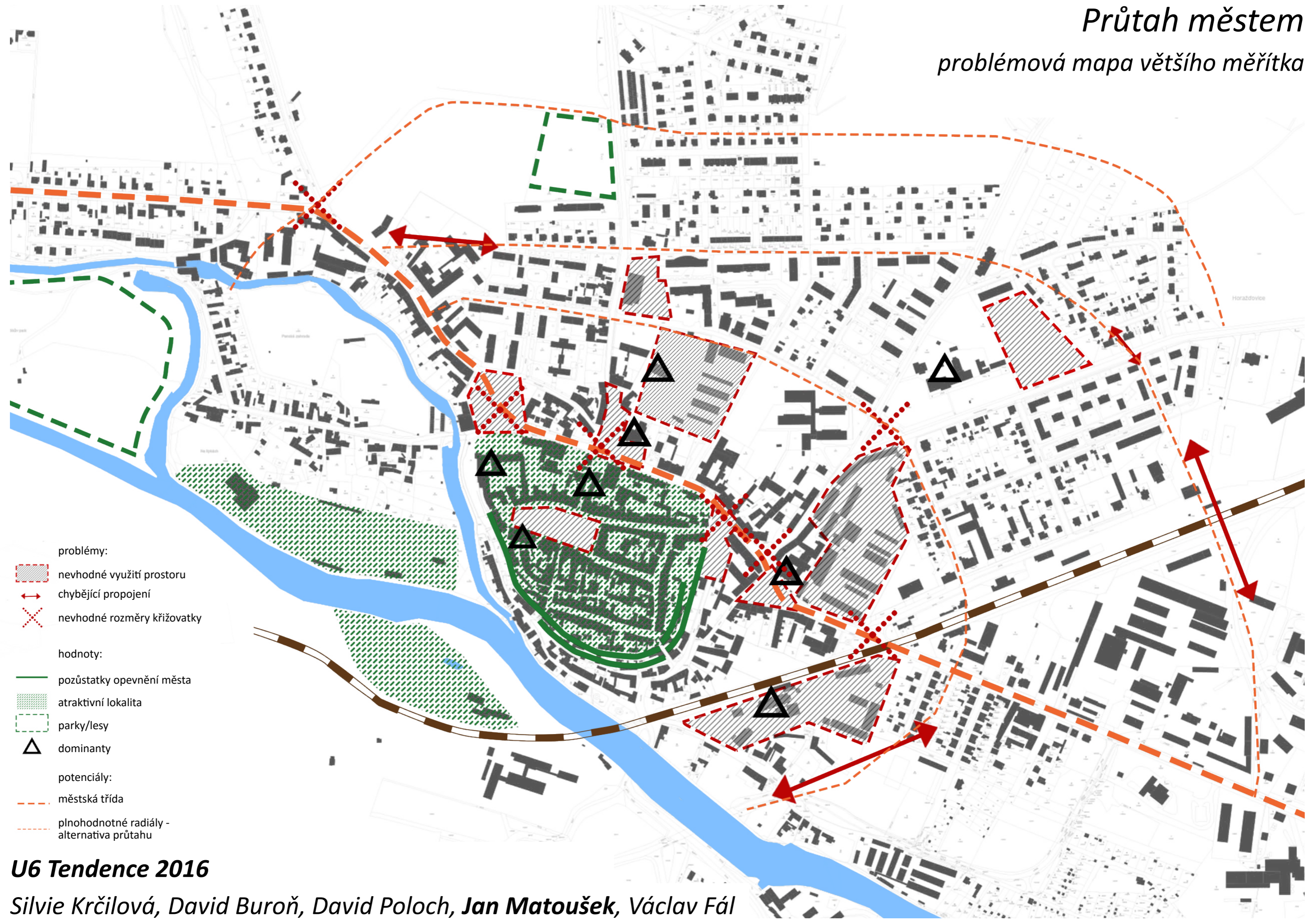

U6 Tendence 2016

Silvie Krčilová, David Buroň, David Poloch, Jan Matoušek, Václav Fál

Průtah městem

problémová mapa většího měřítka

- problémy:
 - nevhodné využití prostoru
 - chybějící propojení
 - nevhodné rozměry křižovatky
- hodnoty:
 - pozůstatky opevnění města
 - atraktivní lokalita
 - parky/lesy
 - dominanty
- potenciály:
 - městská třída
 - plnohodnotné radiály - alternativa průtahu

U6 Tendence 2016

Silvie Krčilová, David Buroň, David Poloch, Jan Matoušek, Václav Fál

Analýza prostoru před zámkem

proměna předprostoru hradeb

Na zvětšeném snímku zastavěného prostoru dokumentujeme přeměnu předprostoru bývalých hradeb.

Do konce první poloviny 20. stol. se Horažďovice rozrůstaly pouze v přímém kontaktu s centrem města. V druhé polovině 20. stol. se město začalo postupně vrstvit dále do krajiny. Rozvoj a nároky osobních automobilů zapříčinily vybudování průtahu městem. Nejjednodušší možnost kudy vést hlavní komunikaci a přitom obsloužit velkou část města vedla kolem hradeb. Průtahu musely ustoupit domy stojící v ideální linii komunikace i domy v blízké návaznosti na komunikaci.

Jedná se o nejrazantnější změnu ve vývoji zástavby v historii Horažďovic.

U6 Tendence 2016

Silvie Krčilová, David Buroň, David Poloch, Jan Matoušek, Václav Fál

Analýza prostoru před zámkem

rozbor současného stavu

1) Prostranství před zámkem je rozděleno množstvím bariér, ve kterých dochází ke změnám výškové úrovně. Některé (vyznačený tlustou čarou) jsou nezbytné nebo dokonce prospěšné, neboť pomáhají definovat prostor. Zbylé bariéry by však mohly být odstraněny, což by zvýšilo uživatelský komfort a estetické kvality prostoru.

2) Z analýzy druhů povrchů vyplývá, že je prostranství členěno na velké množství ploch, které jsou navíc často pouze nevyužitelnými zbytkovými fragmenty. V rozmístění zpevněných a nezpevněných částí navíc není patrná žádná celková koncepce, která by prostor zcelovala.

3) Ve třetí analýze jsou zpevněné plochy dále kategorizovány z hlediska jejich využití. Ukazuje se, že zejména v sousedství zámku se nacházejí plochy, které ve své současné formě neslouží žádnému specifickému účelu, a je tak možné je v návrhu využít pro jiné aktivity.

4) Řešený prostor si prošel několika historickými fázemi, kdy se jeho charakter výrazně měnil. Z původních dvou oddělených náměstíček se tak stalo jedno velké prostranství, které navíc později úplně přišlo o uliční frontu, která ho vymezovala ze severní strany. Díky překrývajícím se historickým stopám z různých období je navíc patrné, které domy tento prostor definují nejdéle a je třeba jim věnovat dostatečnou pozornost.

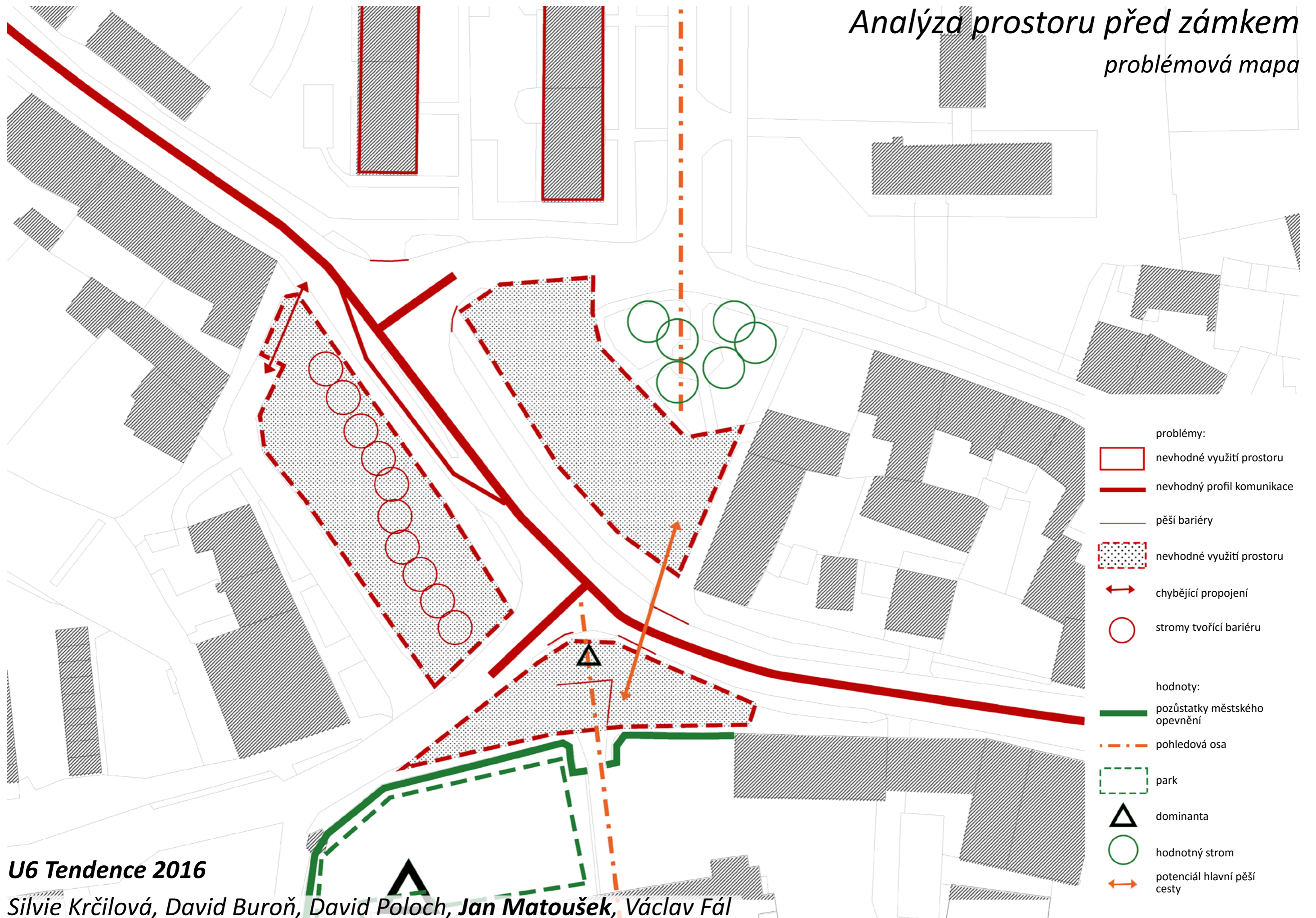

U6 Tendence 2016

Silvie Krčilová, David Buroň, David Poloch, Jan Matoušek, Václav Fál

Analýza prostoru před zámekem

problémová mapa

U6 Tendence 2016

Silvie Krčilová, David Buroň, David Poloch, Jan Matoušek, Václav Fál

Návrh prostoru před zámkem

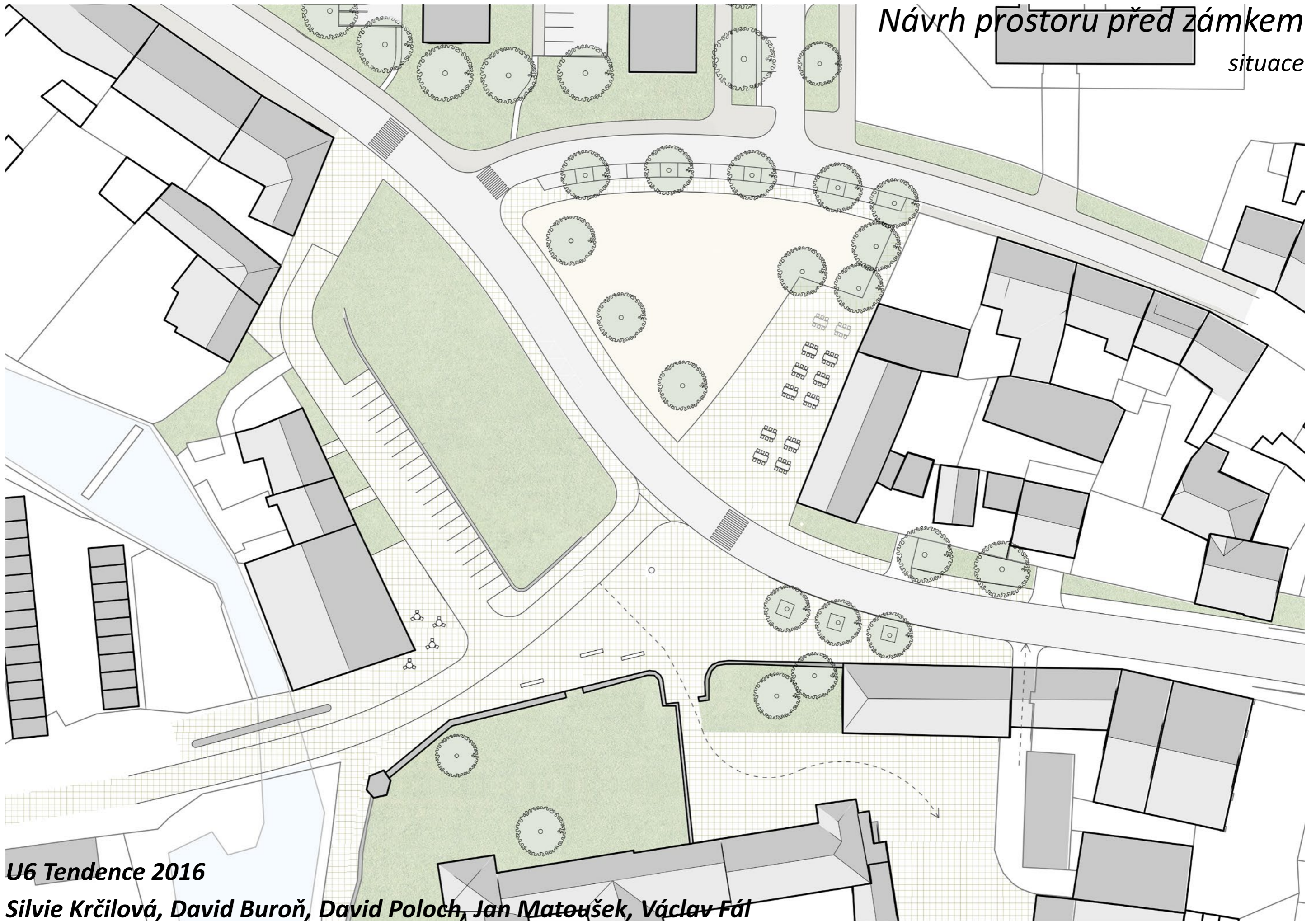
vysvětlení konceptu

Základním cílem našeho návrhu bylo upoutat pozornost na vedutu města v čele se zámek a potlačit dominanci průtahu procházejícího přes řešené prostranství. Zužujeme hlavní silnici odstraněním zálivu autobusové zastávky i samotnou ekonomizací průjezdního profilu. Rušíme pásy trávníku lemující silnici a chodník přimykáme těsně k ní. Zpřehledňujeme předprostor zámku tím, že kácíme nevhodně umístěné křoviny, sjednocujeme povrch dlažbou a rušíme zbytečné bariéry a obrubníky. Odbočku vedoucí ka kamennému mostu navíc pro malou vytiženost sjednocujeme do stejné úrovně s přilehlými plochami. Před branou tak vzniká důstojné předpolí tohoto vstupu do města. Stávají socha i zámek mohou znovu vyniknout. Dlážděné prostranství potom protahujeme ještě na druhou stranu hlavní komunikace a snižujeme tak pocitově dojem nepřekonatelnosti dopravní bariéry. Za hezkého počasí tak před hostincem vzniká plocha pro umístění stolů s židlemi a tím dochází k oživení místa. Hlavní parkoviště, dosud umístěné prakticky uprostřed prostranství, dělíme na stání pro rezidenty, která umísťujeme blíže bytovým domům, a stání pro návštěvníky města, která situujeme za terénní zlom blíže ke vstupu do města. Vzniklý volný prostor opatřujeme mlatovým povrchem, a umožňujeme tak jeho další využití například pro konání trhu nebo jiných akcí. Chybějící ukončení na severní straně nahrazujeme nově vysázenou řadou stromů, která má zakrýt slepé štíty přilehlých panelových domů. Prostranství je tak nově ucelené, potlačuje sílu průtahu rozdělovat a vítá příchozího výhledem na zámek.

U6 Tendence 2016

Silvie Krčilová, David Buroň, David Poloch, Jan Matoušek, Václav Fál

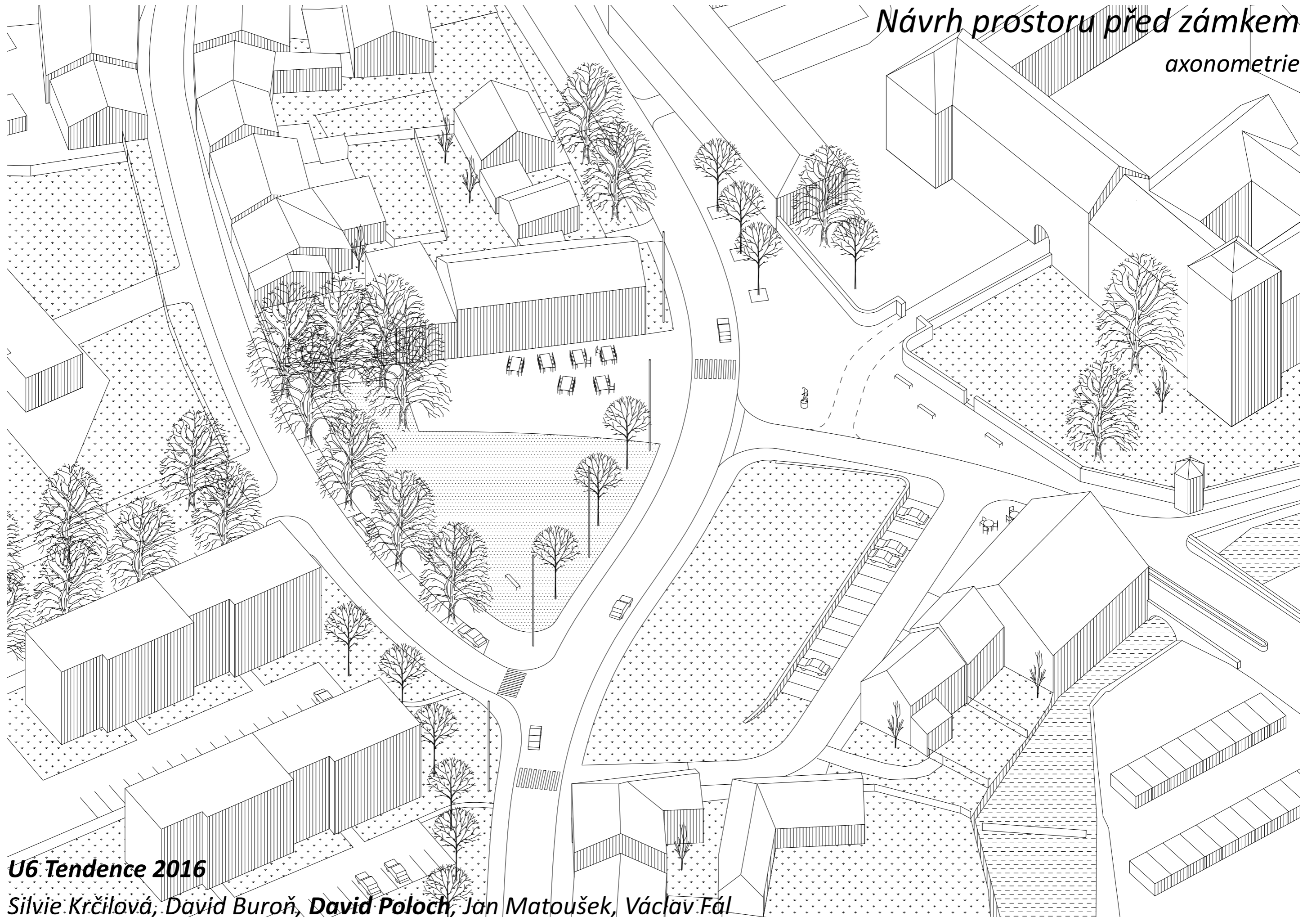
Návrh prostoru před zámkem
situace

U6 Tendence 2016

Silvie Krčilová, David Buroň, David Poloch, Jan Matoušek, Václav Fál

Návrh prostoru před zámkem
axonometrie

U6 Tendence 2016

Silvie Krčilová, David Buroň, David Poloch, Jan Matoušek, Václav Fál

Návrh prostoru před zámekem
současný stav

U6 Tendence 2016

Silvie Krčilová, David Buroň, David Poloch, Jan Matoušek, Václav Fál

Návrh prostoru před zámkem

zákres - navrhovaný stav

U6 Tendence 2016

Silvie Krčilová, David Buroň, David Poloch, Jan Matoušek, Václav Fál

Obrázky a fotografie

- 1 Zlatá stezka. In: Wikipedia.org [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/3d/Tovorniki-Valvasor.jpg>
- 2 Horažďovice na rytině. In: Hlasky-kas.wz.cz [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://hlasky-kas.wz.cz/cas3/h95/obr/oh950613.jpg>
- 3 Horažďovice v 18. století. In: Hlasky-kas.wz.cz [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://hlasky-kas.wz.cz/cas3/h95/obr/oh950615.jpg>
- 4 Horažďovice 1922. In: Fotohistorie.cz [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://www.fotohistorie.cz/FullFoto.aspx?photoID=42660>
- 5 Horažďovice 1964. In: Fotohistorie.cz [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://www.fotohistorie.cz/FullFoto.aspx?photoID=42669>
- 6 Horažďovice letecký pohled. In: Foto.turistika.cz [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: http://foto.turistika.cz/foto/30002/103407/lrg_centrum.jpg
- 7 Horažďovice náměstí 1901. In: Fotohistorie.cz [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://www.fotohistorie.cz/FullFoto.aspx?photoID=6778>
- 8 Horažďovice náměstí 1952. In: Fotohistorie.cz [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://www.fotohistorie.cz/FullFoto.aspx?photoID=6781>
- 9 Horažďovice náměstí 2014. In: Stavbaweb.dumabyt.cz [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: https://stavbaweb.dumabyt.cz/files/files/2013_02/horazdovice_nam.jpg
- 10 Revitalizace náměstí Míru. In: Martinkoznar.cz [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: http://martinkoznar.cz/wp-content/uploads/2015/04/40_Horazdovice-rekonstrukce-namesti-martin-koznar-titulka.jpg
- 11 Zámek Horažďovice. In: Www.muzeumhd.cz [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://www.muzeumhd.cz/wp-content/uploads/2016/10/avers.jpg>
- 12 Horažďovice zámek 1910. In: Www.fotohistorie.cz [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://www.fotohistorie.cz/FullFoto.aspx?photoID=42804>
- 13 Horažďovice zámek 2014. In: Baroko2015.cz [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: http://www.baroko2015.cz/uws_images/9-tyden/horazdovice/horaovice-zmek-1024x768.jpg
- 14 Horažďovice zámek 2015. In: Muzeumhd.cz [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: http://www.muzeumhd.cz/wp-content/uploads/2016/09/Hora%C5%BE%C4%8Fovice-z%C3%A1mek_Sal%C3%A1k.jpg
- 15 Horažďovice Josefské náměstí 1901. In: Fotohistorie.cz [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://www.fotohistorie.cz/FullFoto.aspx?photoID=42678>
- 16 Horažďovice Josefské náměstí 1920. In: Fotohistorie.cz [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://www.fotohistorie.cz/FullFoto.aspx?photoID=42679>
- 17 Horažďovice pohlednice. In: Zlatakorunacz.cz [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: http://www.zlatakorunacz.cz/eshop/products_pictures/horazdovice-namesti-kino-hotel-muzeum-pohlcvf-h028.jpg
- 18 Horažďovice, indikační skica. In: Hlasky-kas.wz.cz [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://hlasky-kas.wz.cz/cas3/h95/obr/oh950402.jpg>
- 19 Rekonstrukce obranného komplexu Pražské brány. In: Hlasky-kas.wz.cz [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://hlasky-kas.wz.cz/cas3/h95/obr/oh950611.jpg>
- 20 Horažďovice červená brána. In: Fotohistorie.cz [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://www.fotohistorie.cz/FullFoto.aspx?photoID=42672>
- 21 Červená brána s předbraním. In: Wikipedia.org [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/85/Horazdovice_-_Cervena_brana_s_predbranim.Jjpg
- 22 Horažďovice klášter 1905. In: Fotohistorie.cz [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://www.fotohistorie.cz/FullFoto.aspx?photoID=42712>
- 23 Horažďovice klášter 1914. In: Fotohistorie.cz [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://www.fotohistorie.cz/FullFoto.aspx?photoID=42713>
- 24 Horažďovice klášter 1938. In: Fotohistorie.cz [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://www.fotohistorie.cz/FullFoto.aspx?photoID=42714>
- 25 Kostel Nanebevzetí Panny Marie. In: Foto.turistika.cz [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: http://foto.turistika.cz/foto/13413/19502/full_eee11f_f_normalFile39-dovolena-125.jpg
- 26 Horažďovice most 1895. In: Fotohistorie.cz [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://www.fotohistorie.cz/FullFoto.aspx?photoID=42746>
- 27 Horažďovice mosty 1920. In: Fotohistorie.cz [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://www.fotohistorie.cz/FullFoto.aspx?photoID=42755>
- 28 Horažďovice. In: Krizemkrazemceskem.cz [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <https://www.krizemkrazemceskem.cz/wp-content/uploads/2012/09/Horazdovice-pohled-na-mesto-od-reky-1024x768.jpg>
- 29 Horažďovice Otava. In: Sumavanet.cz [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://www.sumavanet.cz/user/altid/snet/tur/otava/16.jpg>
- 30 Street View. In: Google Maps [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://www.maps.google.com>

Literatura

- 1 ŠIMON, Eduard. Horažďovice: proměny města 1292-1992. Horažďovice: Horažďovice, Městské kulturní středisko, Městský úřad, 1990. ISBN 80-900062-3-X.
- 2 SMETANOVÁ, Jaroslava. Lokální elity v Horažďovicích 1864 - 1912. Brno, 2010. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Doc. Mgr. Lukáš Fasora, Ph.D.

U6 Tendence 2016

Silvie Krčilová, David Buroň, David Poloch, Jan Matoušek, Václav Fál